

Теоретичні основи інвестиційного проекту та інвестиційного консалтингу

Зміст

- 1. Сутність інвестиційного консалтингу. Складові комплексу консалтингових послуг в галузі інвестування.
- 1.2. Проект, як основа інвестиційного консалтингу. Поняття інвестиційного проекту, його ознаки та класифікація.
- 1.3. Параметри проекту. Життєвий цикл інвестиційного проекту.
- 1.4. Середовище проекту.
- 1.5. Основні форми організаційної структури проектів.
- 1.6. Структуризація проекту.
- 1.7. Бізнес-процес роботи з інвестиційним проектом в компанії та банку.

1. Сутність інвестиційного консалтингу.

Складові комплексу консалтингових послуг в галузі інвестування.

- **Інвестиційний консалтинг** - це вид інтелектуальної діяльності, пов'язаний з консультуванням замовника з питань вкладення його власних або позикових коштів (або капіталу) у бізнес з метою отримання прийняттого для нього прибутку.

Основне завдання інвестиційного консалтингу - професійні рекомендації керівникам підприємств і інвесторам при виборі найбільш оптимальної схеми інвестування та виборі найбільш ефективного використання власності.

Напрямки інвестиційного консалтингу

- обґрунтування і розробка оптимальних схем фінансування інвестиційних проектів;
- розробка інвестиційного проекту, в тому числі: прогноз капітальних і поточних фінансових потоків, моделювання оптимальної тимчасової схеми здійснення платежів, аналіз чутливості проекту до змін основних фінансових показників;
- організація моніторингу оперативної та статистичної звітності про виконання інвестиційних проектів;
- обґрунтування і розробка механізму повернення інвестиційних ресурсів, захисту інтересів інвестора, забезпечення;
- супутні послуги на всіх стадіях інвестиційного циклу (узгодження в антимонопольних органах, органах місцевої влади, ведення переговорів з банками, страховими компаніями);
- аналіз ефективності альтернативних напрямків інвестицій;
- рекомендації з оптимального способу фінансування (у загальному випадку можливі такі варіанти фінансування: отримання кредитів, збільшення акціонерного капіталу, зміна існуючої структури капіталу, організація випуску облігацій та вексельних програм).

Існують такі групи послуг з інвестиційного консалтингу:

- ▣ **1. Управлінське консультування.** Це послуги із загальних питань управління, до яких відносять: розробку стратегії; маркетинг; управління виробництвом, трудовими ресурсами, збутом; екологію і безпеку праці; структуру управління; аналіз ринку.
- ▣ **2. Фінансове консультування.** Це послуги з питань бухгалтерського обліку та аудиту; оцінка майна, бізнесу, ризиків, майнових та немайнових прав, операцій з цінними паперами, розробка фінансової стратегії, оцінка фінансових результатів діяльності, управління фондами та інвестиціями, оптимізація витрат і системи фінансового обліку, розрахунок ефективності окремих проектів.
- ▣ **3. Юридичне консультування.** Це послуги, пов'язані з юридичними аспектами оподаткування; створенням, реорганізацією та реєстрацією підприємств; зовнішньоекономічною діяльністю, ліцензуванням та патентуванням; поверненням боргів, банкрутством та ін.

Поняття інвестиційного проекту, його ознаки та класифікація.

▣ Інвестиційний проект- це системно обмежений та закінчений комплекс документів, який містить систему взаємопов'язаних у часі й просторі та узгоджених з ресурсами заходів і дій, спрямованих на отримання прибутку або досягнення соціального ефекту.

Інвестиційний проект характеризується:

- ▣ - цілеспрямованістю на досягнення певних результатів, вирішення конкретних завдань та проблем;
- ▣ обмеженістю фінансових ресурсів, періоду реалізації та оцінки;
- ▣ - наявністю певних зовнішніх умов, що впливають на його здійснення (інституційних, економічних, правових тощо);
- ▣ - взаємопов'язаністю процесів вкладення ресурсів та отримання результатів.

Основні ознаки проекту

Кількісна вимірюваність

всі витрати і вигоди від проекту мають бути визначені кількісно спираючись на цифри.

Часовий горизонт дії.

Кожен проект обмежується у часі.

Цільова спрямованість

Проект завжди спрямований на досягнення конкретної мети, задоволення певної потреби.

Життєвий цикл

Кожний проект, проходить у своєму розвитку визначені форми стану – від задуму до реалізації.

Системне функціонування проекту, елементний склад.

ресурсні обмеження; неповторність, новизна поставлених завдань і проблем;
комплексність

Класифікація проектів

- ▣ • **За класом** (складом і структурою самого проекту та його предметної галузі):
 - ▣ монопроект – окремий проект різних типів, видів та масштабів;
 - ▣ мультипроект – комплексний проект, що складається з ряду монопроектів і потребує застосування багатопроєктного управління;
 - ▣ мегапроект – цільові програми розвитку регіонів, галузей та інших утворень, які включають до свого складу ряд моно- і мультипроектів.

- **За тривалістю** (періодом здійснення проекту)
 - ▣ короткострокові (до 3 років),
 - ▣ середньострокові (від 3 до 5 років),
 - ▣ довгострокові (понад 5 років).

Класифікація проектів

- ▣ **За типом** (основними сферами діяльності, в яких здійснюється проект)
- ▣ **Технічні проекти** – проекти, спрямовані на випуск та продаж нових продуктів і пов'язані, як правило, з будівництвом споруд, удосконаленням технологій, розширенням присутності на ринку тощо.
- ▣ **Організаційні проекти** (реформування підприємства, реалізація концепції нової системи управління, створення нової організації чи проведення міжнародного форуму) характеризуються так

Класифікація проектів

- ▣ **Економічні проекти** (приватизація підприємства, створення аудиторської системи, введення нової системи податків) мають такі особливості:
- ▣ **Соціальні проекти** (реформування системи соціального забезпечення, охорони здоров'я, соціальний захист незабезпечених верств населення, подолання наслідків стихійних лих і соціальних потрясінь) мають свою специфіку
- ▣ **Змішані проекти** – проекти, які поєднують декілька вище перерахованих типів проекту.

Класифікація проектів

- ▣ **За видом** (характером предметної галузі проекту)
 - ▣ Інвестиційні -проекти, головною метою яких є створення чи реновація основних фондів, що вимагає вкладення інвестицій.
 - ▣ Інноваційні-проекти, головна мета яких полягає в розробці й застосуванні нових технологій, ноу-хау та інших нововведень, що забезпечують розвиток систем.
 - ▣ дослідження і розвитку – розробка нового продукту, дослідження у галузі будівельних конструкцій чи розробка нової інформаційно-керівної системи
 - ▣ освітні та комбіновані типи проектів.
- ▣ **За складністю** (ступенем складності) – прості, складні та дуже складні.
- ▣ **За масштабом** (розмірами самого проекту, кількістю учасників та ступенем впливу на навколишнє середовище) – дрібні, середні, великі, дуже великі.

1.3. Параметри проекту. Життєвий цикл інвестиційного проекту

□ Основні параметри та показники проекту:

- 1) строк реалізації проекту;
- 2) інвестиційні витрати;
- 3) грошові потоки за інвестиційним проектом;
- 4) ставка дисконтування.

ЖИТТЄВИЙ ЦИКЛ

ЖИТТЄВИЙ ЦИКЛ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЕКТУ

□ Життєвий цикл - період, протягом якого готуються і реалізуються інвестиційні наміри інвестора.

У міжнародній практиці прийнято виділяти чотири основні фази проектного циклу:

- - передінвестиційна (розробка проекту як документа);
- - інвестиційна (формування активів проекту "під ключ");
- - експлуатаційна (запуск та господарська експлуатація активів і регулярне отримання поточного прибутку, повернення вкладених коштів);

Стадії фаз інвестиційного проекту

передінвестиційна фаза

- власне перед-інвестиційна,
- -ідентифікаційна,
- -підготовча,
- -розробка попереднього проекту й експертиза,
- -детальне проектування

інвестиційна фаза

- підготовка і проведення тендерів,
- -спорудження потужності та її об'єктів,
- виробничий маркетинг
- -навчання вироб-ничого персоналу.

Експлуатаційна фаза

- здача в експлуатацію,
- -започаткування випуску продукції, господарської діяльності,
- - заміна та оновлення технологічного устаткування,
- -розширення та інновації,
- -виведення на проектну потужність, заключна оцінка проекту.

Середовище проекту

- **Середовище проекту** – це чинники, які надають дію на проект і його успішність.
- Чинники можна розділити на внутрішні, які залежать від команди проекту і підконтрольні керівництву, і зовнішні, які не залежать від дій команди проекту.

- **Чинники зовнішнього середовища:**
 - макросередовища (віддаленої дії)
 - мікросередовища (безпосередньої дії)

Внутрішні чинники – це чинники, пов'язані з організаційно-економічним механізмом реалізації проекту, тобто системою взаємодії учасників проекту, відповідальності, обов'язків, санкцій за порушення зобов'язань і економічними, соціальними умовами, професіоналізмом команди проекту, стилем керівництва проектом, методами і засобами комунікації.

Чинники зовнішнього середовища:

□ Чинники макросередовища:

- Політико-правові чинники (політична стабільність в країні, відношення держави до підприємницької діяльності, малого бізнесу)
- Економічні чинники(економічна ситуація в країні в цілому, стабільність і рівень курсу національної валюти, темп інфляції і рівень цін)
- Соціо-культурні чинники(демографічні, економічні, освітні, культурні, етнічні характеристики)
- Технологічні чинники(рівень техніки і технології в країні, можливості інфраструктури)

□ Чинники мікросередовища:

- Споживачі
- Конкуренти
- постачальників

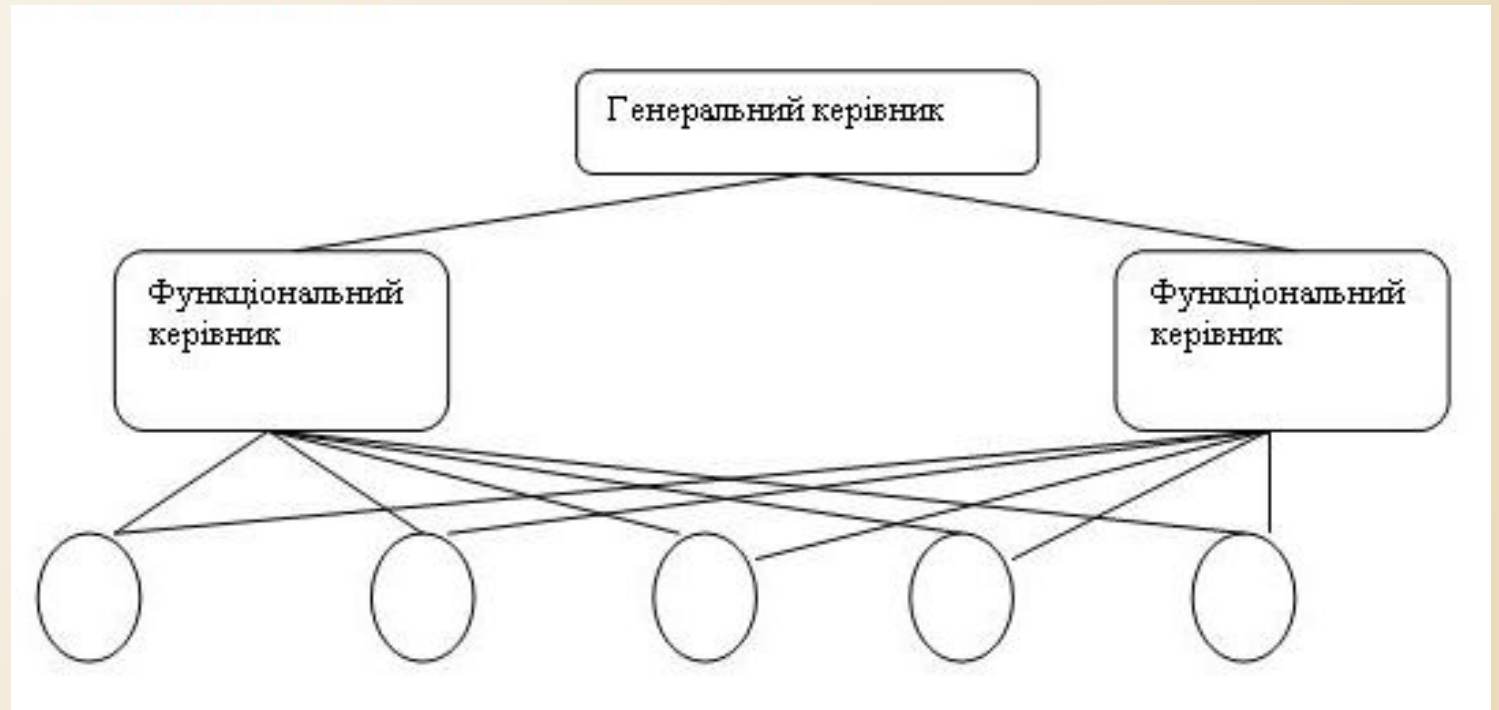

Основні форми організаційної структури проектів

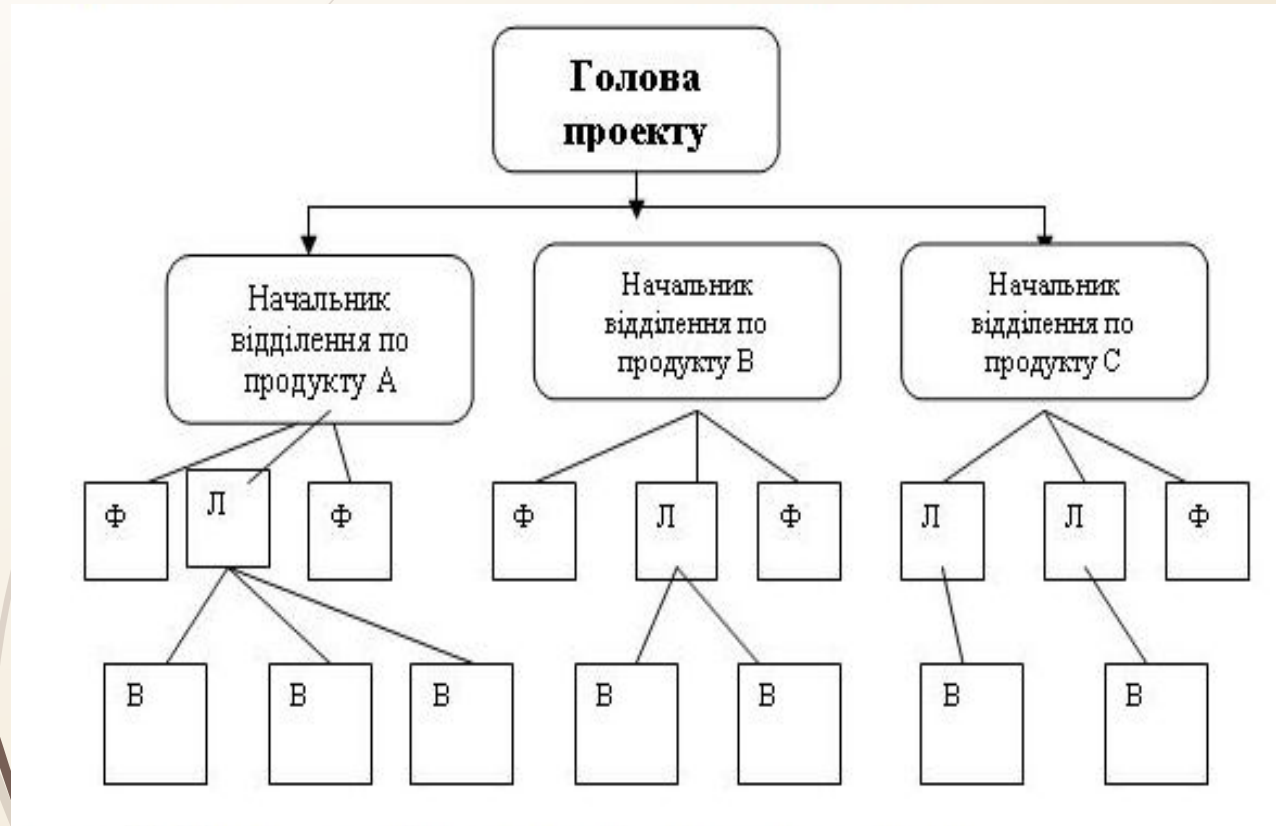
- ▣ **Організаційна структура управління проектом** - це сукупність взаємопов'язаних органів управління, що розташовані на різних ступенях системи.
- ▣ В управлінні реалізацією проектів виділяють наступні, найбільш розповсюджені організаційні структури реалізації проекту:
- ▣ **Функціональна структура**
- ▣ **Дивізійна форма**
- ▣ **Матрична структура.**
- ▣ **Проектна структура.**

Функціональна структура припускає, що кожен орган управління спеціалізований на виконанні окремих функцій на всіх рівнях управління

- Виконання вказівок кожного функціонального органа в межах його компетенції обов'язкове для виробничих підрозділів.
- Рішення по загальних питаннях приймаються колегіально.

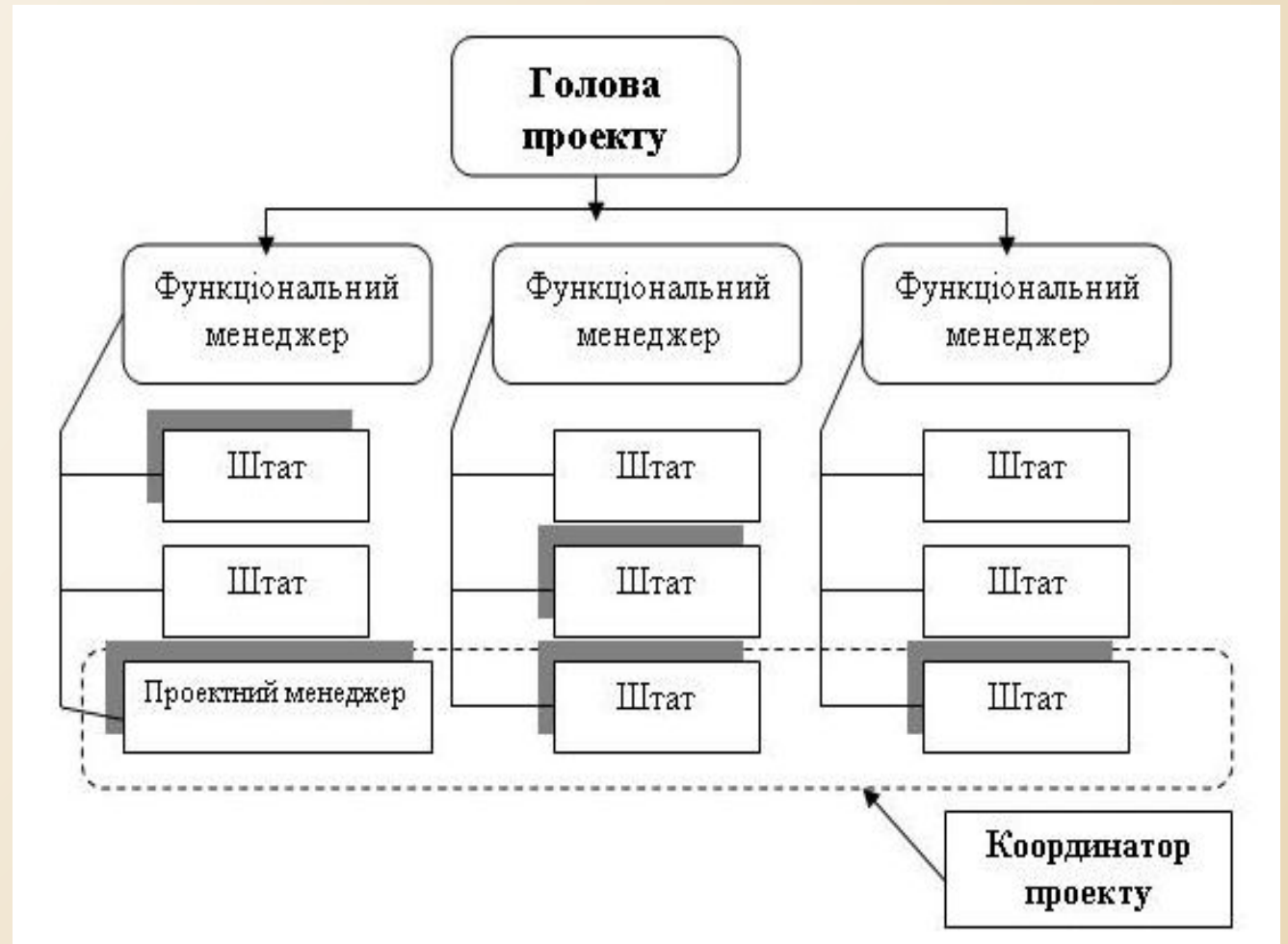
Дивізіональна форма формується за регіональним, продуктовим або технологічним принципом.,

- Л – лінійний керівник;
- Ф – функціональний керівник;
- В - виконавець

Матрична структура

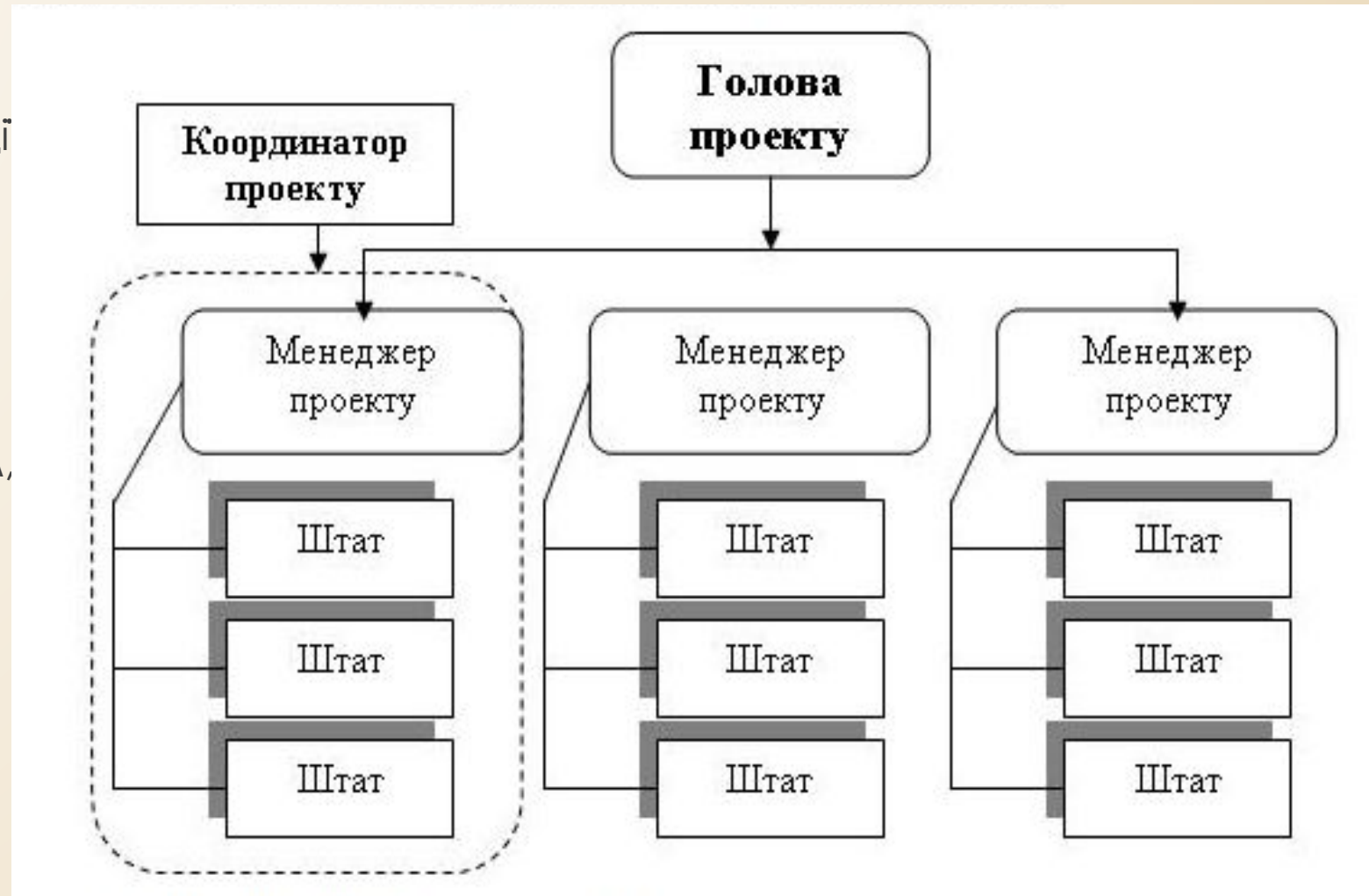
- Можуть бути такі різновиди матричної структури як
- 1) *слабка матриця*, в цьому разі координатор проекту відповідає за виконання робіт по проекту, але має обмежену можливість розпоряджатись ресурсами; 2) *збалансована матриця*, в якій менеджер координує всі роботи і розподіляє відповідальність за досягнення цілей з керівниками функціональних підрозділів;
- 2) *жорстка матриця*, в якій менеджер проекту має максимальні повноваження і несе повну відповідальність за виконання робіт по проекту.

Збалансована матриця

Проектна структура.

- У проектній організації члени команди часто працюють разом.
- Більша частина організаційних ресурсів залучена до роботи над проектом, і менеджери проектів тут більш незалежні і мають багато повноважень.

Структуризація проекту

Структуризація проекту представляє собою сукупність взаємопов'язаних елементів і процесів проекту, які представлені з різним ступенем деталізації.

Розглядаються такі підходи при застосуванні структуризації:

- односпрямована структуризація, що проводиться тільки в одному розрізі і передбачає створення тільки робочої структури;
- - двоспрямована структуризація, що передбачає створення робочої та організаційної структур і здійснюється у двох розрізах - проект і організаційні підрозділи.
- - трьоспрямована структуризація, що передбачає створення разом з робочою і організаційною структурами структури витрат або структури обладнання;
- - багаторівнева структуризація, що застосовується для мульти- та мегапроектів.

Загалом структурування проекту можна представити як послідовність наступних дій:

- 1) Визначення проекту: його характеру, цілей і змісту, а також кінцевого продукту проекту та його характеристик.
- 2) Визначення рівнів деталізації планів та кількості елементів в структурі проекту.
- 3) Підготовка структури процесів - визначення схеми життєвого циклу проекту.
- 4) Визначення організаційної структури, яка повинна охоплювати всі підрозділи та окремих осіб, які працюватиме над проектом.
- 5) Визначення структури продукту - схеми розподілу по підсистемах і компонентах, включаючи машини та обладнання, програмне та інформаційне забезпечення, послуги тощо.
- 6) Підготовка генерального зведеного плану проекту, який є основою для подальшої деталізації в процесі пошуку критичного шляху.
- 7) Підготовка матриці розподілу відповідальності.
- 8) Підготовка робочого плану бухгалтерських рахунків та субрахунків.
- 9) Підготовка робочого сітьового графіку, який по кожній роботі відображає оцінку часу та ресурсів.
- 10) Розробка системи завдань та нарядів із зазначенням конкретного часу та ресурсів.
- 11) Розробка системи звітності та контролю.

Для структуризації проекту використовують наступні моделі

- дерево цілей, за допомогою якого генеральна ціль проекту розбивається на підцілі наступного рівня;
- дерево рішень, що відображає структуру оптимізації процесів;
- дерево робіт, що представляє собою розподіл проектних робіт на окремі пакети;
- структурна схема організації, яка відображає розподіл відповідальності учасників проекту за відповідні етапи проектних робіт;
- матриця відповідальності, в якій відображаються основні виконавці пакетів робіт;
- сітьові моделі
- графіки основних подій за окремими пакетами робіт;
- структура використовуваних ресурсів.
- структура витрат.

Бізнес-процес роботи з інвестиційним проектом в компанії та банку

Бізнес-процес роботи ініціатора проекту з проектом протягом його життєвого циклу включає наступні стадії (етапи) робіт:

- • ініціація проекту, розробка проектної документації, планування робіт і подій;
- • аналіз проекту та обґрунтування його ефективності та інвестиційної привабливості, розробка бізнес-плану;
- • пошук інвесторів і кредиторів, формування групи зацікавлених сторін проекту вибір форми фінансування проекту;
- • організація фінансування, підписання договорів;
- • виконання проекту;
- • моніторинг проекту, розрахунки з кредиторами, інвесторами;
- • досягнення мети проекту, завершення проекту.

Бізнес-процес роботи з інвестиційним проектом в компанії та банку

Бізнес-процес роботи банку з проектом включає наступні стадії (етапи)

- • прийом документації по проекту відповідно до критеріїв і положеннями інвестиційної політики банку;
- • експертиза проекту на основі його комплексного аналізу;
- • прийняття рішення банком про участь у проекті і формі участі;
- • організація фінансування, підписання договорів;
- • фінансування проекту;
- • моніторинг проекту в інтересах банку;
- • розрахунки з позичальником, отримання доходів банку як акціонера;
- • вихід з проекту.

